

Večernik

Leto III. (X.), štev. 239

Maribor, sobota 19. oktobra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ban inž. Sernec o pomenu ustanovitve dravske banovine

BANOVINA Z NAJBOLJŠIM UPRAVNIM APARATOM V VSEJ DRŽAVI.
— PREMAJHEN DELOKROG IN OBSEG PREJŠNJIH OBLASTI.

BEOGRAD, 19. oktobra. Novi ban dravske banovine, inž. Dušan Sernec, je izjavil sotrudniku beogradskega »Vremena« o pomenu ustanovitve dravske banovine sledeče:

»Po velikem dejanju Nj. Veličanstva kralja Aleksandra sem bil samo en dan v Ljubljani. Dobil sem o priliki svojega imenovanja za bana neštete čestitke od vseh strani. Kar se tiče moje osebe, bi mi bilo ljubše, da bi prebivalstvo počakalo s simpatičnimi izjavami toliko časa, dokler ne vidi mojega dela, ki ga naj presoja šele potem.

Oblasti so sedaj nadomeščene z banovninami, kar smatram kot zelo umestno in dobro. Že od nekdaj sem zastopal mnenje, da so imele poprejšnje oblasti mnogo premajhen obseg in delokrog. Združenie ljubljanske in mariborske oblasti v dravsko banovino je ravno za Slovenijo največjega pomena, ker je Slovenija pasivna provinca. Ako dravska banovina ne bi imela zelo razvite industrije, potem bi se sploh ne mogla vzdrževati. V upravno-tehničnem oziru pa morem biti od vseh banov najbolj zadovoljen, ker imam na razpolago najboljši upravni aparat v vsej državi.

vajalo. Po tej določbi bi morala komisija določiti ceno stanovanj, ki v teku treh mesecev zaradi previsoke cene niso bila oddana. Dvomimo, da se je v teh 6 mesecih pripetil kak tak slučaj v celi državi. Vzrok temu so seveda tudi najemniki sami.

Kakor je društvo stanovanjskih najemnikov v Zagrebu zahtevalo v svoji predstavi ministru za socialno politiko, naj se pri rešitvi stanovanjskega vprašanja v glavnem upošteva dvoje: zakonita ureditev odpovednega roka in uradna določitev najemnin po stroških gradnje, amortizacije uporabljenega kapitala, legi, kvaliteti in velikosti stanovanja, tako se umejuje tudi podpisano društvo na dve točki:

1. Odpovedni rok naj bo šest mesecev, pri čemer naj se zabrani izigravanje posameznega, gospodarsko šibkejšega najemnika; zato naj bodo razlogi odpovedi v resnici tehni in objektivni; posebno naj se zabrani z zakonom odpiranje najemnikov z nedoraslo deco.

2. Najemnine naj se ne samo na zahtevo, kakor to določa čl. 10, odst. 2. sedanjega stanovanjskega zakona, ampak sploh uradno določijo po razlogih, ki jih predpisuje čl. 10, odst. 4. zakona. Za tako cenitev potrebne predpise, ki naj upoštevajo tudi krajevne prilike, naj predpiše minister za socialno politiko z novim zakonom. Ako se to deseže, ne bodo več mogoči slučaj, kakor sledeči: Leta 1919 za 100.000 K (= 25.000 Din) v Mariboru kupljena hiša nosi sedaj bruto najemnine 22.000 Din; hranilna vloga 100.000 K iz istega leta, ako so se obrest vsako leto izplačevale, je pa še sedaj le 25.000 Din. Primer kaže, kako se je zvišala vrednost v hišah investiranega denarja, kar zopet kaže neprimerno zvišanje najemnin.

Da bo moglo stanovanjsko društvo v Mariboru na odločilnem mestu potrebe stanovanjskih najemnikov izdatno podpreti in doseči tako ureditev, ki bo upoštevala socialno in gospodarsko stanje najemnikov, pa je treba, da nas je čim več.

Ljudska samopomoč v Mariboru

sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ Din 50.000 — na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo!

Analfabetizem v Moskvi.

Nedavno so zbrali v Moskvi statistiko o nepismenosti in se je izkazalo, da živi v prestolici 110.000 popolnih in poluanalfabetov.

Veliko merjenje političnih sil v Avstriji

Je z včerajšnjim dnevom iz ere medsebojnih spopadov med meščansko-nacionalističnim Heimwehrom in socialnodemokratskim Schutzbundom preslo na polje stvarnih razprav. Avstrijski kancelar dr. Schober je predložil včeraj dunajskemu parlamentu načrt za reformo avstrijske zvezne ustave, ki je bila, kakor je izjavil v svojem govoru, uveljavljena leta 1920. v razmerah, ki današnjim več ne odgovarjajo. In katere spremembe sta zahtevala javnost in državni interes. Gre predvsem za reformo zakonodajnih korporacij, za ojačenje državne avtoritete, za depolitizacijo uprave in za novo določitev položaja slavnega zveznega mesta Dunaja. Obstojale bi še v naprej zvezne dežele, ki bi po vzgledu severnoameriških Zedinjenih držav imele sorazmerno število zastopnikov. Ta deželna zastopstva bi skupno z zastopstvi posameznih stanov nadomestila sedanji zvezni svet. Institucija narodnega sveta bi ostala, pač pa bi se zmanjšalo število mandatov v narodnem svetu od 165 na 120 poslancev, zmanjšalo bi se tudi število mandatov v deželnih zborih. Pravice, odnošno pooblastila zveznega predsednika bi se v svrhu ojačenja državne avtoritete razširila tako, da bi postal zvezni predsednik enakoveljaven činitelj poleg narodnega sveta. Zlasti bi dobil zvezni predsednik pravico se stavljati in odstavljati zvezno vlado, dobil bi vrhovno poveljstvo nad vojsko, pravico do razpuščanja narodnega sveta in pravico, odrediti posebne ukrepe za obrambo, ako bi bili življenjski interesi, splošnosti v nevarnosti. Vse to je bilo pridržano doslej narodnemu svetu, torej vsakokratnemu razmerju političnih moči. Tudi bi po novem ustanovnem načelu volil zveznega predsednika ne več narodni svet, ampak ves narod. Omejile bi se tudi zakonodajne pravice zveznega mesta Dunaja.

Kakor vidimo iz vsebine predlogov za nastavno reformo, so bile vpoštene skoro vse zahteve Heimwehrovcev. Socialna demokracija, ki tvori v avstrijskem parlamentu nasproti združenim meščanskim strankam močno opozicijo, je na svojem nedavnem kongresu sicer priznala potrebo reforme ustave v gotovih smereh in se izrekla za tozadevno parlamentarno diskusijo. Odločno pa se je izrekla proti vsakršni omejitvi odnosno poslalskemu volilne pravice in proti uvedbi kakšne nove stanovske zbornice poleg parlamenta. Izrekla se je tudi proti temu, da bi katerakoli oseba ali korporacija izven parlamenta dobila pravico, proglasiti izjemno stanje nad državo ali posameznimi njenimi deli, in zlasti se je ostro izjavila proti poslabšanju ustavnopravnega položaja Dunaja kot avtonomne pokrajine. Hud boj se bo razvil glede zadnje točke. Kakor znano, je Heimwehr zlasti glede Dunaja, ki ga smatrajo nacionalistično-meščanski elementi kot trdnjavo socialne demokracije, zahteval, da bi se mu odvzele vse avtonomne pravice.

Zaroka italijanskega prestolonaslednika

BRUSELJ, 19. oktobra. Italijanski prestolonaslednik Umberto prispe te dni v Bruselj, kjer se bo vršila zaroka z belgijsko princezino Marijo Jose.

Aretacija Rakovskega

MOSKVA, 19. oktobra. Bivši pariški sovjetski poslanik Rakovski, ki je nedavno skupno s Trockim prošil za zopetni sprejem v komunistično stranko, je bil v Saratovu aretiran in odveden v Baranul v Sibirijo v prognanstvo. Baranul leži pri Omsku.

Raketa v vseirije

BERLIN, 19. oktobra. Za danes napovedana spustitev rakete pri Greifswaldu ob Vzhodnem morju v vseirije, je bila za nedoločen čas preložena. Poizkusi, ki jih je med tem izvršil prof. Oberth, so se popolnoma posrečili.

Reparacijske alimentacije za nezakonske otroke

BERLIN, 19. oktobra. Kakor se poroča iz Londona, je imelo tamkajšnje sodišče odločiti o načelnem vprašanju glede vzdrževalnine za nezakonske otroke zavezniških vojakov v Porenju, katerih število znaša 15.000. Sodišče se je postavilo na stališče, da naj plačuje vzdrževalnino Nemčija, stroški v te namene pa se ji odštejejo

stično-meščanski elementi kot trdnjavo socialne demokracije, zahteval, da bi se mu odvzele vse avtonomne pravice.

Vse časopise v Avstriji je tekom zadnjih tednov mrzlično razpravljalo o nameravanih ustavnih reformah in politično življenje je postajalo vedno bolj živo. »Veliki teden«, »Začetek boja za Dunaj«, tako in podobno so nazivali listi čas, ko se prične borba za preureditev Avstrije. Socialnodemokratski tisk je vladne napovedi o revizijskih predlogih kvitiral z ostrimi odgovori. Vodilna »Arbeiter Zeitung« je posebno ostro reagirala na Schoberova in Schumyjeva namigavanja o državljanski vojni, ako bi socialni demokrati ne privolili, da se Dunaj ompa izbojevanih pravic. Izjavlja, da socialisti tega predloga pod nobenim o-

potem od reparacijskih plačil onim državam, katerih vojski bodo sodno ugotovljeni kot očetje v Porenju rojenih nezakonskih otrok.

Kaj bo s stanovanjskim zakonom?

Stanovanjski zakon z dne 27. aprila 1929 preneha dne 31. t. m. in stem tudi zadnji ostanki nekdanj precej izdatne stanovanjske zaščite. Hišni lastniki so na svojem kongresu v Mariboru 8. septembra ugotovili, da stanovanjske krize ni več. To je s stališča hišnih lastnikov popolnoma umljivo, mnenje velike večine državljanov, ki tvorijo stalež stanovanjskih najemnikov, pa je seveda drugačno. In za tako drugačno mišljenje najde vsak objektivno presojevalec dovolj dokazov povsod, v velikih mestih, industrijskih centrih in kmetskih vaseh. Povsod je p r e m a l o stanovanj, tudi v Beogradu in Zagrebu, četudi najdeš danes v teh mestih mnogo praznih stanovanj v lepih modernih zgradbah. Ta lepa, a prazna stanovanja so namreč tako draga, da nih če najemnine plačati ne more. Zato je absolutno potrebno, da se pri rešitvi vprašanja stanovanjskega zakona upošteva tudi gradbena vrednost stanovanja in doba amortizacije uporabljenega kapitala. Pri tem se je treba postaviti na realno trgovsko stališče, da je stanovanje predmet javnega trgovskega prometa, t. j. stanovanje je tržno blago, kateremu se določi cena po v r e d n o s t i, a ne po sistemu verižne trgovine. Za tako stališče nudi tudi sedanji stanovanjski zakon v čl. 10, odst. 4 osnovo, a žal se to ni iz-

gojem ne morejo sprejeti. »Ako vlada grozi z vojnim stanjem« — pravi list — samo naj izvoli z njim začeti. Mora pa vedeti, kaj pomeni vojno stanje. Pomeni, da se bo tudi zadnja banka zrušila pod navalom vlagateljev, da bo zadnji dolar in funt izginil iz države, da bo padel šilling, ker se bo povrnila strašna inflacija. Proizvodnja in promet bosta zastala v celi državi. Državljan se bo dvignil proti državljanu, kri bo tekla v potokih, inozemstvo bo zasedlo naše meje. Enako ostro se izjavljajo tudi drugi socialistični organi.

V krščansko-socialni stranki ste nastali dve struji: heimwehrovska pod vodstvom podkancelarja in vojnega ministra Vaugoina, ki odklanja vsak sporazum s socialnimi demokrati, in druga pomirljiva pod vodstvom Kun-schaka, ki izjavlja, da je s socialisti

mogoč sporazum.

Ko je včeraj kancelar Schober prečital svoj govor, s katerim je utemeljeval predloge za revizijo ustave, je socialistična opozicija bila tiha. Vendar pa je v razvoju debate pričakovati težkih spopadov. Ne da se predvideti, kaj bo nastalo, ako bo heimwehrovska večina skušala brezobzirno uveljaviti vse predlagane reforme, kojih del je očitno naperjen proti socialni demokraciji in ako ne bo zmagala vendarle struja, ki je za pomirljivo sporazumno delo.

V interesu naše države kot sosedu Avstrije, ki je z njo v najtesnejših gospodarskih stikih, je gotovo, da se borba za revizijo ustave konča s sporazumom brez težkih pretresljev, kateri so se nepremišljeno napovedovali iz obeh bojnih taborov.

Nove občinske naklade v Mariboru

PRORAČUN NAJ SE URAVNOVESI Z UVEDBO UŽITNINE. — TEŽEK UDA-
REC ZA NAJŠIRŠE SLOJE MESTNEGA PREBIVALSTVA.

Maribor, 19. oktobra.

Naše mesto bo zadelo v najkrajšem času novo presenečenje. Z ozirom na proračunski primanjkljaj, ki se večja z vsakim letom, je mestno knjigovodstvo izdelalo

predlog za nove občinske naklade, ki bi naj uravnotežile proračun. V načrtu je uvedba užitnine na sleherni predmet, ki ga konzumira naše tržišče in uvoznina na vse karkoli in kakorkoli se dovaža na mariborski trg.

Zanesljive informacije pri raznih občinskih svetnikih in dnevni red prihodnje izredne seje občinskega sveta mariborskega, ki se bo vršila dne 24. t. m. napovedujejo, da

bo tozadevna odločitev padla že prihodnji četrtek.

Potreba po novih dohodkih je evidentna, kajti potrebe mesta so se znatno povečale, vlada pa je predpisala sestavo proračuna tako, da je treba nekatere predvidene postavke celo znižati. To je tudi rodilo predlog o užitnini in uvoznini, kar pa se nam nikakor ne zdi primereno.

Poiskati je treba davščino, ki bo zadelo premožnejše sloje, ne pa najširših plasti, kakor bi se to zgodilo v primeru omenjenih predlogov s strani občinskega sveta.

Obljubam, da se z uvedbo novih naklad draginja v Mariboru ne bo povečala, nam je nemogoče verjeti in jim zapati, četudi bi se tržnina, kakor se obeta, znižala na polovico. Iz izkušenj vemo, da se sleherni davek prevaži in zakroži navzgor. Sploh pa se nam zdi taka trditve smešna, ker bi občina v stiski sicer ne uvajala novih davščin, od katerih bi ne imela koristi. V takem primeru jih tudi ne bi žniževala in je gorenja motivacija brez dvoma neresna.

Kakor doznavamo, bo dala užitnina in uvoznina ob najugodnejših prilikah okrog štiri milijone Din bruto dohodkov na leto, dočim bodo znašali predvideni stroški v enem letu poldrug milijona Din.

V stroške je všteta amortizacija čuvajnic in mostnih tehtnic, plača uslužbencev in drugo. Iz primerjave je razvidno, da je tako razmerje nemogoče, kajti režije bi zahtevale skoraj 40 procentov celokupnih dohodkov.

Razen tega bi prišlo med mestom in okolico še do večjih nasprotstev. Okolica bi radi novih davščin naravnost

procivila in se tudi upravičeno protivila in branila priti v mestno območje, — v varstvo in pod okrilje velikega Maribora.

Doslej so bili v okolici iz fiskalnih razlogov samo mesarji, odslej pa bi se selile za občinsko mejo tudi specerijske trgovine in druge prodajalne, ki bi imele opravka s to davščino. Razen tega, da bi morale plačevati davščine, bi imele ž njo še toliko posla, da bi morale zaposliti nove moči, kar bi stroške in samo ob sebi umevno tudi cene blagu povišalo. Tako bo okolica prav lahko konkurirala z mestom.

Užitninska davščina je preostanek iz srednjega veka, ko so bila mesta obdana z visokim obzidjem in je bil dohod mogoč samo skozi mestna vrata.

Pozneje, ko so se mesta svobodneje razvijala in ni bilo treba trdnjaviških zidov, so na dohodih zgradili mitninske zatvornice, kar se sedaj skoraj povsod odpravlja, kjer pa užitnina še ni odpravljena, je vsaj storjen prvi korak k ukinjenju s pavšaliranjem, kakor na primer v Zagrebu.

Končno se nam zdi tudi izpeljava glede pobiranja užitnine skorajda nemogoča, zlasti, ako upoštevamo živahen in stalno naraščajoč promet. Kako si zamišljajo uradovanje mitničarjev, ki bodo baje imeli nalog vršiti celo telesne preiskave, je težko doumeti. Kako bo zadeva zamudna, ako bodo pri prihodu in eventuelnem prehodu pregledovali vsakemu avtomobilistu žepe in segli v vsak ceker, si lahko predstavljamo. Ljudje, ki so že itak zelo nezadovoljni, bodo razkačeni, jeze in sovraštva do mestne občine in njenih organov bo sila mnogo, končni efekt pa bo z ozirom na stroške in nepravilne naravnost minimalen.

Ponovno poudarjamo, da nam je znano, da občina rabi novih virov, da jih rabi še posebno sedaj, ko ji je država naložila nekatera nova bremena (vzdrževanje policije). Toda ta davek naj plačajo premožni sloji in v taki obliki, da davka ne bo mogoče preveliti, kakor se to običajno dogaja.

Efekt bi bil brez dvoma isti, režije manjše, kdor pa bi ga ne hotel plačevati, bi se mu izognil.

Kolikor nam je znano, so bili na neki seji na magistratu tozadevni konkretni predlogi, kajti upravičeno sumimo, da bo na tej podlagi mogoče uvesti nove davščine. Predlog bo lahko prodrl le z dvetretjinsko večino.

Mariborski in dnevni drobiž

Nakup slovenskih posestev po Nemcih ob severni državni meji

V Dravski dolini in na Kozjaku je prešla v zadnjem času cela vrsta slovenskih posestev v nemške roke. Kjerkoli je na prodaj kakšno posestvo, bodisi na dražbi ali sicer, povsod opazimo bivše Südmärkine vodilne člane kot kupce ali posredovalce. Ker kupujejo posestva tudi ljudje, od katerih je splošno znano, da ne premorejo niti pare, je jasno, da stoje za njimi drugi, ki zasledujejo pri tem gotove cilje. Na vseh važnejših in prometnejših točkah hočejo imeti tukaj ob meji ljudi nemškega mišljenja, kar lahko postane opasno za naš narod in državo. Tako znamenje zemljiška knjiga v Marenbergu, da je prešlo v zadnjem času cela vrsta posestev v roke Nemcev: Neuner, Leitingner, Höbl, Huber, Barth, Deutschmann, Dietinger, Suppanz, Zmork, Lobwein, Lukas, Wrentschur, Pügel, Schöber, Kollenberger, Höbling, Langer itd. Kljub temu, da obstoji na podlagi zakona, s katerim se je pod bivšo Avstrijo svojčas preprečevalo nakup posestev v tukajšnjih krajih po Slovencih in ki je še danes v veljavi, takozvana zemljiškoprometna komisija, se prenos lastnine dovoljuje, če ravno bi to v danih slučajih v smislu tozadevnega zakona ne bilo potrebno. V kratkem času preide zopet več takih posestev v roke Nemcev.

Opozarjamo na to vse merodajne faktoje, da storijo primerne korake, da se v nadalje ta opasnost prepreči. Kaj vse storijo v tem oziru naši sosedje v Avstriji, zlasti na Koroškem in pa v Italiji na Primorskem.

Najbolj žalostno pri tem pa je, da za borih par dinarčkov sodelujejo pri tem ljudje, ki se sicer v slovenski družbi trkajo na svoja junaška narodna prsa.

Narodna Odbrana.

KONCERT „DRAVE“

v proslavo desetletnice
v soboto, dne 19. oktobra 1929
ob 20. uri

v dvorani „Union“

Himen.

Jutri, v nedeljo, se poroči v grajski kapeli grofa Alfonza de Zabeo na Fali g. Lojze Doležal, knjigovodja Mariborske tiskarne v Mariboru, z gđ. Ester Paulinovo, hčerko železniškega uradnika na Fali g. Doležal je znan društveni organizator in v mariborskih krogih splošno priljubljena osebnost. Želimo mlademu paru na potu v novo življenje obilo sreče!

Bivanje slovaških učiteljev v Mariboru.

Pevski zbor slovaških učiteljev se pripelje v Maribor iz Ljubljane z brzovlakom v petek dne 25. okt. ob 15. uri. Na kolodvoru se bo vršil svečan sprejem, nakar odidejo gostje v hotele ter si bodo nato pogledali mesto. Koncert bo zvečer ob 20. uri v dvorani Union, po koncertu pa prijateljski sestanek gostov z mariborskim učitelstvom in drugimi prijatelji Čehoslovakov v Grajski kleti. Odpotujejo pa slovaški učitelji že naslednje jutro v soboto dne 26. okt. z osebnim vlakom ob 6.35 na Dunaj. V zboru je 60 članov, učiteljev raznih tipov šol. Organizacijo bivanja slovaških učiteljev in koncerta ima v rokah poseben pripravljani odbor mariborskega učitelstva in JČ lige ter bo koncert nedvomno lepo uspel, ker so podvzeli mariborski učitelji akcijo energično v svoje roke, tako da bodo gostje tudi s svoje zadnje postojanke v Jugoslaviji nedvomno odnesli najlepše utise.

Maša zadušnica za Vlad. Gortana.

Jutri, v nedeljo, ob 11.30 dop. se bo brala pred glavnim oltarjem v frančiškanski cerkvi navadna akademska maša v spomin na mučeniško smrt Vladimirja Gortana v Pulju. Vabljeni tudi občinstvo.

Ob desetletnici „Drave“.

V našem članku pod gornjim naslovom se je vrinila pomota: „Oljko“ je naštudiral takratni dirigent „Drave“ prof. Schweiger in ne, kakor je pomotoma omenjeno, g. Albin Horvat, ki je prevzel vodstvo zbora šele po „Oljki“.

Za jesen in zimo KARO-čevlje. VI.

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek 25. t. m. predavanje univ. prof. dr. Halma iz Irkutskaja o temi »Prognan v Sibirijo«. Prireditelj bo v veliki kazinski dvorani, ker mestni magistrat še ni dal dovoljenja za uporabo »Apolo kina« in je Ljudska univerza vsled tega še vedno brez lokala. G. profesor je doživel pod boljševidi pravo odisejo, o kateri bo pripovedal na podlagi 80 prekrasnih skopičnih slik. Svoje predavanje je imel tudi že v dunajski in berlinski Uraniji več kot desetkrat. Predprodaja vstopnic prične s sredo 23. oktobra pri ge. Zlati Brišnik in g. Höferju.

Tatvine na sejmišču.

Špes Leopoldini, ki je prišla včeraj na sejmišče kupovat prašiče, so neznan storilec ukradli usnjato listnico z 295 Din gotovine. Ker je bilo okrog voznika več oseb, ni mogla nikogar osumiti. — Zidarskemu delavcu Janezu Vidoviču pa je neznan storilec vlomil v kovček in mu ukradel iz cigaretne doze 120 Din gotovine.

Surovo maščevanje.

Včeraj popoldne je bil odpuščen iz službe čevljarski pomočnik Jožef R. ki je bil zaposlen pri tvrdki »Karo«. Iz maščevanosti je nato udaril čevljarskega pomočnika, Ivana Tovornika, ki mu je pred tem škartiral par slabo izdelanih čevljev, s čevljarsko pilo čez levo stran obraza in ga močno ranil. Tovornik je moral k zdravniku, dočim je odpuščen pomočnik pobegnil.

Gremij trgovcev v Mariboru

ima v soboto, 26. t. m. ob 19.30 v Garmbrinovi dvorani izreden občni zbor. Na dnevnem redu so med drugim razprave o izpremembah v obstoječi carinski tarifi ter o previsoki odmeri zbornične doklade za l. 1929.

Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev v Mariboru.

se najtopleje zahvaljuje vsem podjetjem, tvrdkam kakor tudi vsem drugim posebnim darovalcem za poklonjena darila in prispevke za tombolo dne 6. t. m. Nadalje se zahvaljuje tudi vsemu občinstvu, ki se je odzvalo prošnjai za nakup sredstev v obilnem številu posetilo tombolo.

Osrednje društvo nižjih poštinih in brzo-

javnih uslužbencev, skupina Maribor, priredi letošnjo zimo plesni venček. Zato vpelje plesno šolo za svoje člane in po njih vpeljene goste. Šola se bo vršila v restavraciji Kosič v dvorani, Vetrinjska ul. 24, restavracija Vetrinjski dvor. Odbor. — 2660

Pri slabi prebavi,

slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolenosti žlez, izpuščajah na koži, tvorih, n-ravnava naravna »Franz Josefova« grenčica izborna toli važno delovanje črevesa. Odlični možje zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro preneso »Franz Josefovo« vodo. »Franz Josefova voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

ANA KARENINA JOHN GILBERT.

2627

Domači praznik (furež).

Krvave, jetrne in pečene klobase, nov sladki vinski mošt (Pekrčan), Čeligičjevo pivo. Mariborski dvor, O set. Obenem danes fantovščina g. Dcležala, ki se jutri, v nedeljo, 20. t. m. poroči v Fali. 2690

Plesna šola ISSK Maribora.

V plesni šoli ISSK Maribora se bo vršil pouk tudi za začetnike in odrasle. Poset posameznih plesnih vaj je dovoljen tudi nečlanom. Vrše se ob ponedeljkih in četrčkih od 20. do 22.30. 2663

Pevsko društvo »Jadrana«

napravi jutri, v nedeljo, izlet v Pekre. Zbirališče ob 13.30 pri kavarni »Orient«. Pevci, pevke, kakor tudi drugi člani, posebno oni, ki so sodelovali pri desetletnici, pridite. — Odbor. — 2686

Gospod Svengali

mora svoje določeno odpotovanje še za nekaj časa odložiti in to na željo večje inozemske družbe. Zato priredi v ponedeljek, 21. še en večer v Veliki kavarni. Slavno občinstvo bo imelo zopet priliko preživeti izredno zabaven večer. 2687

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 19. oktobra ob 20. uri »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, ab. B. Kuponi.

Nedelja, 20. oktobra ob 20. uri »Župan Stilmundski«. Kuponi.

Ponedeljek, 21. oktobra. Zaprto.

Torek, 22. oktobra ob 20. uri »Morala gospe Dulske« ab. A. Premijera.

Slovenske leposlovne, družinske in mladinske revije. Pred vojno smo imeli Slovenci troje leposlovnih revij: »Ljubljanski zvon«, »Slovana« in »Dom in svet«, dočim nam je družinske revije nadomestoval edino »Dom in svet«. Vydrove tovarne. Vsi drugi poskusi oživotvoriti družinsko revijo, so propadli. Katoliško dijaštvo je izdajalo »Mentorja« za srednješolce, napredno učitelstvo »Zvonček«, katoliška akcija pa »Vrteček« in »Angeliček« za mladino. »Slovan« je ob koncu vojne prenehal izhajati, zato so pa nastale mnoge druge revije, tako da imamo danes 18 revij, ki objavljajo pretežno ali vsaj deloma leposlovje. Izključno literarni reviji sta ostala napredno-neutralni »Ljubljanski zvon« in katoliško usmerjeni »Dom in svet«. Poleg njiju pa izhajajo na katoliško orijentirani strani: družinski mesečnik »Mladik«, ki je izhajal prvotno kot neutralna revija v Gorici (zdaj v Celju pri Mohorjevi družbi), »Križ na gorici« za katoliško intelektualno mladino, »Mentor« za srednješolsko mladi-

MANULESCO

Brigita Helm 2628 Ivan Možuhin
pride v GRAJSKI KINO.

dino, »Vigred« za dekleta, »Vrteček« za mladino in »Angeliček« za otroke, dočim izhaja v Gorici še družinska revija »Družina«. Katoliško neutralna je nova ilustrirana revija »Ilustracija«, napredno-neutralna pa družinska revija »Dom in svet«. Prijatelj s prilogo za mladino »Naš obzorje«. Edina izrazito napredna revija je tednik »Življenje in svet«. Mesečnik »Ženski svet«, ki je do letos izhajal v Trstu, letos pa se tiska v Ljubljani, je neutralno glasilo slovenskega ženstva; mesečnik »Gruha« je organ kmetijske mladine; »Mladina« zastopa slovensko radikalno mladinsko strujo; mesečnika »Svoboda« in »Podlipo« pa socijalistični pokret. Za napredno mladino izhaja »Zvonček«, a novo tako revijo bo pričela z novim letom izdajati tudi Mladinska Matica v Ljubljani. Nova revija v obliki magazina, »Omev«, ki te dni izide, bo napredno-neutralna. Od vseh teh revij pa izhajajo po ena v Gorici, Celju in Mariboru, ostale pa vse v Ljubljani. Družinsko neutralno revijo »Naš glas«, ki je izhajala zadnja leta v Trstu, so Italijani z novim letom zatrli.

Petelnova očala
so najboljša!

Kulturne vesti

Deset let Narodnega gledališča v Mariboru.

(Sestavil dr. Pavel Strmšek, Izdalo in založilo dramatično društvo v Mariboru.) Kdorkoli bo kedaj pisal kulturno zgodovino jugoslovenskega Maribora, ne bo mogel mimo drobne, komaj 72 strani obsegajoče spominske knjižice, ki jo je izdalo Dramatično društvo v Mariboru povodom proslave 10letnice našega mariborskega narodnega gledališča. Čakati pa mora tudi vsakdo med nami, kdorkoli hoče govoriti o našem najvišjem kulturnem zavodu v Mariboru. V knjižici je zbran ne le ves zgodovinski material o nastanku, razvoju, uspehih in neuspehih ter o vseh peripetijah našega gledališča, v njej se nam tudi oživljajo deloma že obledeli spomini na osebe, ki so se tekom 10 let vrstile na našem odru in ki so nas mnogokrat dvigale v višave lepe umetnosti, da smo pozabljali vsakdanje skrbi. Mnogo jih je med njimi, ki so izšle iz skromnih naših prilik in danes reprezentirajo v širokem umetniškem svetu kot velike potence (Šimenc, Podgorska itd.) ko pregledujemo v knjižici repertoare posameznih sezon, se šele zavemo, kako silno bogato smo bili obdarovani, mnogokrat kvantitativno morda celo prebogato na škodo kvalitete. In če se nam obenem odpre vpogled v vse težke materialne boje, ki so jih morale izbojevati uprave, da so nam rešile naše gledališče propasti, se šele prav zavemo veličine problema tega kulturnega zavoda, koje eksistenca je mnogokrat visela na niti. Upamo, da bo banska uprava imela dovolj smisla za mariborsko gledališče in da mu bo izposlovala podpore, ki bodo zagotovile — poleg prvovrstnega repertoarja — njegov trajni obstoj in tekotno tudi zopet — novo opero. Dobro uspele slike mnogih odličnih činiteljev gledališke uprave in igralskega osebja iz prejšnjih in iz današnje dobe znatno dvigajo vrednost knjižice.

Novo monumentalno delo kiparja Ivana Sojca.

Po naročilu župnije na Polzeli je te dni dovršil kiparski mojster g. Ivan Sojč monumentalni glavni oltar za tamkajšnjo župno cerkev. Oltar je izklesan iz kararskega marmorja v originalni moderni zasnovi ter okrašen s kovinskimi reliefi. Nad marmornatim stopniščem in podstavkom, ki je gladko rezan ter brez okrasov, se dviga v obliki kroga središče z bronastim reliefom Kristusa na križu v sredini ter s tremi pozlačenimi reliefi desno in levo ter na vrhu. Relief na levi predstavlja Mozesa s kačo, relief na vrhu Vstajenje, relief na desni pa Mozesa, ko vstane s palico ob skalo. Okrog osrednjega reliefa, Kristusa na križu, se vije nad krožno vdolbino na marmornu zlat kovinski ornament, zunanji robovi oboka so okrašeni s cveticami, vklesanimi v marmor, ob straneh, levo in desno, od tabernaklja pa sta dve skupini angelov, istotako vklesanih v kamen. Na vrhu oltarja stoji kip Marije z nogi na kači, ki je pozlačena skulptura iz lesa. Oboje, zasnova in izvedba posameznosti kakor celote, sta izvrstno posrečeni, le Marijin kip, dasiravno sam na sebi dober, se povsem ne sklada s celoto. Pozornost pa zaslužijo vsekakor reliefi, posebno osrednji, v bron vliiti Kristus, ki je eno najboljših dosedanjih Sojčevih del. Umetnina pa je zanimiva tudi zaradi tega, ker je to prvi Sojčev oltar iz marmorja in menda tudi sploh prvi te vrste izdelan v Mariboru. Kamnoseška dela je izvršil kamnoseški mojster v Mariboru, g. Kocjančič, reliefi pa so bili po Sojčevih osnutkih vliiti v Nemčiji. Kdor se za to zanimivo delo zanima, si ga lahko ogleda v ateljeju v Razlagovi ulici št. 22, kjer mu bo g. Sojč z veseljem pokazal tudi še celo vrsto drugih modelov, zasnutkov in načrtov.

Sadni sejmi

Se bo vršil na ljubljanskem velesejmu od 19.—24. oktobra. Razstavljeno bo izredno veliko sadja, jabolk in hrušk. Sadje je vloženo v ameriških zabojih po 20 do 25 kg vsebine. Sadje v takih zabojih je na prodaj. Sadjarski strokovnjaki bodo posredovali za vagonске dobave. Istočasno razstavi Aeroklub Naša krila svoje brezmotorno letalo, Ljubljanski Zoo pa svoje živali. Vstopnina znaša Din 3.

Dravska banovina

STATISTIČNI PODATKI. — ČABAR IN NJEGOVO OZEMLJE. — BELA KRAJINA. — MEDMURJE.

Nova slovenska samoupravna enota, Dravska banovina s sedežem v Ljubljani, je teritorialno od vseh ostalih najmanjša, ni pa najmanjša po številu prebivalstva, ker so za njo še tri banovine, zetska, primorska in vrbaška. Po statistiki iz leta 1921. šteje približno 1.040.000 prebivalcev, med temi nekaj manj kakor 1 milijon Slovencev, 7632 Hrvatov, 32.000 Nemcev in 12.000 Madžarov. Banovina ima štiri mesta z lastnim statutom: Ljubljano s približno 60.000, Maribor 35.000, Celje 10.000 in Ptuj 5000 prebivalci. Poleg teh pa ima še 22 drugih manjših mest in 47 trgov. V bivši mariborski oblasti so mesta: Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ljutomer, Ormož, Slovenska Bistrica, Slovenjgradec, Šoštanj in Gornji Grad; v bivši ljubljanski oblasti pa: Laško, Radeče, Krško, Brežice, Kostanjevica, Novo mesto, Kočevje, Lož, Višnja gora, Litija, Škofja Loka, Kamnik, Kranj, Radovljica in Jesenice. Okrajnih glavarstev je 24, in sicer jih je v bivši mariborski oblasti 12 in v bivši ljubljanski oblasti s Čabrom tudi 12. Sedeži glavarstev so v: Murski Soboti, Dolnji Lendavi, Ljutomeru, Ptuj, Mariboru (desni in levi breg), Prevaljah, Slovenjgradu, Gornjem gradu, Celju, Konjicah, Šmarju pri Jelšah, Laškem, Brežicah, Krškem, Novem mestu, Kočevju, Čabru, Cerknici, Litiji, Ljubljani, Kamniku, Kranju in v Radovljici.

Z novo razdelitvijo je nova Dravska banovina pridobila okrajno glavarstvo Čabar, ki meji na glavarstvi Cerknica in Kočevje ter obsega na 285 kvadratnih kilometrih ozemlje ob izviru reke Kolpe. To glavarstvo je teritorialno majhno, po številu prebivalstva pa sploh najmanjše v kraljevini Jugoslaviji, kajti šteje samo 7632 prebivalcev, razdeljenih na 4 upravne občine in 74 selišč. Največji kraj je vas Čabar s približno 1000 prebivalci. V Čabru je sedež glavarstva, sodišča, osnovne šole ter dekanije in župnije. Največje poslopje je grad Kolomana pl. Ghy-czyja, kot središče velikega gozdnega veleposessva. Nekoč je bil v Čabru znamenit rudnik za železo, ki je pa pozneje vsled slabih zvez in pomanjkanja rude propadel. Temu rudniku se ima Čabar sploh zahvaliti za svoj nastanek in razvoj, ustanovili pa so ga večinoma slo-

venski rudarji iz Idrije, ki so se tja pri-seili, zato je podlaga govorici Čabrancev še danes in kljub hrvatski šoli idrijski slovenski dialekt. Z banovino je zvezan Čabar s tremi cestami in sicer z eno preko Prezida, Loža in Cerknice s postajo Rakek, z eno preko Drage in So-dražice s postajo Ribnica in z eno preko Osihnice, Broda in Banjeloke s Kočev-jem. Vse tri ceste so pa strme in slabe. V srednjem veku je bilo čabarsko ozem-lje nekaj časa last Turjačanov in je pri-padalo Kranjski. Ozemlje je gorato in pre-bivalstvo se peča le z gozdarstvom, iz-delovanjem žlic in druge kuhinjske lese-ne robe ter s krošnjarstvom. Mnogo ljudi je pa tudi v Ameriki in drugod.

Izgubila pa je nova banovina z novo razmejitvijo okrajno glavarstvo Črno-meli, ali takozvano Belo krajino, ki je pripadla Savski banovini. V zgodnjem srednjem veku je bila kot Slovenska marka pod Hrvatsko, pozneje je postala po priključitvi velikega dela Dolenjske samostojna enota s sedežem v Metliki, toda že v 12. stoletju se je definitivno priključila Kranjski, s katero je ostala zvezana vse doslej. Bela Krajina meri 546 kvadratnih kilometrov, ima 31 uprav-nih občin, med temi dvoje mestnih (Me-tlika in Črnomelj) ter 23.812 prebivalcev, ki so razen parsto Srbohrvatov vsi Slo-venci. Na severu je nova banovina izgubi-la od bivše mariborske oblasti Med-murje z dvema glavarstvom: Čakov-cem in Prelogom. Obe glavarstvi štejeta 25 občin, med njimi dve mestni (Čako-vec, Kotoriba), štiri tržke (Štrigova, Ne-deljšice, Prelog in Legrad) ter 97.000 pre-bivalcev, ki govorijo po pretežni večini kajkavski dialekt, na severozapadu, v podaljšku Slovenskih goric pa prleško. V zgodnjem srednjem veku je Medmurje pripadalo slovenski panonski kneževini, pozneje Hrvatski, po delitvi avstro-ogr-ske monarhije Ogrski, po osvobojenju najprej Hrvatski, potem pa mariborski oblasti, od katere je bilo sedaj zopet lo-čeno in pridruženo Savski banovini. Tako je nova Dravska banovina izgubila od prejšnjih oblasti, ljubljanske in maribor-ske, tri glavarstva s 120.812 prebivalci, pridobila na novo pa eno s 7632 prebi-valci.

Iz Trsta in Gorice

Italijanskega preoblikovanja slovenskih priimkov v Trstu ni ne konca ne kraja. Iz novega dolgega seznama navajamo samo par primerov. Bukovec Anton se piše odslej Boruzzi, Brezovec Brezzi, Čuček Cucelli, Gabrovec Gabrijel se piše odslej Gabrielli, Grmek Germesi, Gliha Gili, Hlača Lacci, Hreščak Cresclani, Krt Cherti, Knaflič Naffi, Likar Lighieri, Me-zinec Mignoli, Nudorier Villanoco, Obrsnel Oberti, Pertot Pertosi, Precl Perli, Vrabec Verazzi, Vidmar Vidarri, Zobec Giobbi.

Regulacijski načrt tržaškega mesta je predložen ministrstvu v Rimu. Posebna pozornost je obrnjena staremu mestu. Prenapolnjevanje nižjega mestnega dela, v katerem staro mesto predstavlja jedro, presega število 1200 prebivalcev za kva-dratni hektar, dočim bi ne smelo doseči 250. Tam je leglo raznih bolezni, zlasti jetike, tam so skrivališča za hudodelstvo, higijena in morala kričita po odstranitvi starega mesta. Iztrebljenje bi se izvršilo v več fazah tekom dvajset let najdalje. Kočljiva točka je razlastitev. Bojijo se, da bi se s sklicevanjem na javno, poseb-no higijensko korist vporabile tako dra-konske določbe kakor pri regulaciji v sta-rem Napoliju in v Padovi, ko so bili last-niki odpravljeni prav na kratko.

V strojni tovarni tržaškega tehničnega podjetja je ravnatelj nemški inženjer Volbert, podravnatelj pa je Čehoslovak inženjer Mrazek. Fašistični sindikalni tehnik hoče odstraniti obo. Značilno je, da hočejo imeti Italijani ves čehoslov-aški promet usmerjen v Trst in vedno go-vorijo o prijateljstvu s Čehoslovaki, o-stajajo pa gluhi za vsako kompenzacijo. Omenjeni listi pravi, da se dela preveč

komplimentom Čehoslovakom, čeprav jih je vezalo z Italijani vojno tovarstvo.

Grozdia so letos pozobali v Trstu o-gromne množine. V avgustu je bilo pro-danega grozdja 2683 kvintalov napram 650 v lanskem avgustu. Grozdje je bilo iz Istre razen 110 kg, ki je bilo iz sta-rih provinc. V septembru so povžili Tr-žačani grozdja 6505 kvintalov napram 2663 v lanskem septembru. Tudi v okto-bru še pridno zobljejo grozdje, ker pri-poročajo zdravniki za zelo zdravo, in ta-ko bo letošnji konsum grozdja v Trstu izredno velik. Cena za kvintal sega do 300 lir.

Vojni invalidi so imeli nedavno na Reki veliko zborovanje, na katerem so hoteli oni iz kvarnerske province izvedeti, kaj je z njihovimi prošnjami gledé invalidni-ne in zastankov, ki bi jih morali dobiti, kakor drugi italijanski invalidi. Nasveto-vano jim je bilo, da naj se znova obrnejo na ministrstvo, ker da ima njihova zahte-va dobro pravno podlago in enakost mo-re veljati za vse. Invalidi so se dalje pri-toževali, da so kljub zakonu pri name-šcanju povsodi zapostavljeni in odkloni-jo jih, kjer le morejo. Gvido Zlatoper jih je potolažil da bo o tem govoril na inva-lidskem kongresu v Rimu!

V Šempetru na Krasu je tamošnji žup-nik po maši začetkom šolskega leta mo-lil, kakor po navadi, po slovensko in navzoči šolski otroci so tudi molili po slo-vensko. Radi tega napada tržaška »La Fiamma« šempeterskega župnika, zahte-vaajo, da se kaj takega nikdar več ne pri-peti na italijanski zemlji, kajti »Itali-ja ni ne pozna in ne želijo poznati tistega divjega importiranega jezika...«

Stroški za ljudske šole v Idriji so se krili pod prejšnjim režimom iz dohodkov rudnika. Otrok je bil preskrbljen z vsemi šolskimi potrebščinami. Sedaj je to dru-gače. Otrok ne dobi v šoli nič in idrijska občina mora plačevati vsako leto dolo-čen šolski prispevek. Uradni list je te dni naznanil povišanje občinskega prispevka na 14.400 lir za dobo od 1. oktobra 1924. do 31. decembra 1928.

V Gorici otvorijo 20. t. m. balilski dom, ki stoji na Goriščku (Piazza Catterini). To je impozantna stavba z ogromnim parkom. Pravijo, da bo to doslej najlepši balilski dom v Italiji. V ta dom bodo pri-tegovali zlasti »drugorodne« otroke, da jih poitalijančijo.

Vinogradniki so se letos ponekod pre-cej všteli pri oceni grozdja na trtah, ker pridelek ni tako visok, kot so ga prič-a-kovali, vsekakor pa je mnogo večji od lanskega. Mošt iz rebule je dosegel 20 do 24 stopinj sladkorja, torej bo imela letošnja rebula 12 do 13 odstotkov alkohola. Nekateri Brici so prodali mošt takoj po 1.20 L. Vipavski mošt je po 1 do 1.10 za liter. Starega briskega vina je malo, vi-pavskega pa še precej.

Jedilno orodje

v srebru, alpaka-srebru in alpaka v veliki izbiri.

Samo prvovrstna kvaliteta!

6 žlic, 6 vilic, 6 nožev, 6 žličk za kavo, 1. alpaka s pismono garancijo, v najmodernejših oblikah samo

Din 325'—,

6 žličk za kavo z etulem samo

Din 65'—,

otročji pribor, obstoječ iz noža, vilic, žličke in žličke za kavo z etulem samo

Din 97'—.

Urar in juvelir

M. JLGGER & SIN

MARIBOR, Gosposka ulica 15.

Prodaja tudi na obroke.

Vsem, ki se nameravajo izseliti v Ame-riko.

Naš izseljeniški komisariat v Zagre-bu objavlja: Odkar so Zedinjene države zaprile svoje meje za prosto priseljeva-nje, skušajo priti mnogi protizakonitim potom v Ameriko in žrtvujejo v ta na-men čisto tudi zadnje svoje novce in celo življenje. Ponovno se je že razprav-ljalo v naših listih o nevarnosti utihotap-ljanja v Zedinjene države, posebno z otoka Kube. Niso bili namreč redki slu-čaji, da so tihotapske ladje, ki so prepe-ljavale ljudi iz Kube v Zedinjene države v trenutku, ko so jih presenetile ameri-ške patrolne ladje, kratkomalo pometale ves svoj »človeški tovor«, zavezan v vrečah, v morje, samo da se rešijo »cor-pusa delicti« in da se polaste denarja ne-srečnih žrtev. Ker pa se tem ladjam nik-dar ni mogla dokazati nobena kršitev priseljeniških predpisov, kaj šele kazen-skega zakona, je prišla ameriška vlada končno na idejo, da pošlje nekega svoje-ga agenta kot izseljenca, ki želi protiza-konito priti v Zedinjene države. Določen je bil za to agent Diaz Ancomedo, ki je za svoj prevoz iz Kube v Zedinjene dr-žave plačal kapitanu že davno sumljive ladje »Del Dio« 400 dolarjev. Agent se je skupno z 22 drugimi izseljenci vkrcal na ladjo v Havani. Ko je ladjo uro kasneje na odprtem morju vstavila ameriška policijska ladja z namenom, da jo zasači »in flagranti«, ni bilo na njej, razen posadke, niti žive duše. Krvave obleke, nasprotu-joče si izjave posadke in kapitana ter iz-ginotje agenta Ancomeda najbolje doka-zujejo usodo vkrcanih izseljencev, o če-mer vodita sedaj ameriška in kubanska policija preiskavo. Ta slučaj naj bo naj-boljši opomin vsem onim našim rojakom, ki bi hoteli priti nezakonitim potom v Zedinjene države.

Mlad računar.

Učitelj: »Recimo, da imaš štiri sestre.

Ako dobiš še 2, koliko jih imaš potem?»

Tonček je nekoliko pomislil in dejal:

»Gospod učitelj, uyerjen sem, da bi bil

oče v takem primeru previdnejši.«

Polet „Grofa Zeppelina“ na Severni tečaj resno ogrožen

UPRAVIČENI POMISLEKI IN TEHTNI PREDSDOKI. — POSADKA ODKLANJA SODELOVANJE. — SIGURNOST NI ZADOSTNA. — NANSSEN JE OPTIMIST.

Posadka »Grofa Zeppelina« je odklonila sodelovanje pri arktični ekspediciji, ki jo namerava pod vodstvom slovitnega raziskovalca Nansena prirediti društvo »Aeroarktik«. Na ta način je polet praktično neizvedljiv, ker ni verjetno, da bi dragoceni zrakoplov zaupali neizurjeni posadki, ki bi jo v svrhu izvedbe načrta zbral »Aeroarktik«. V bistvu je postala zadeva zamotano pravno vprašanje, kajti društvo za raziskovanje polarnih krajev je najelo »Grofa Zeppelina« za dva meseca, kljub temu pa dr. Eckener ni dolžan zbrati oziroma zagotoviti potrebne osebe. Pri sestavljanju pogodbe najbrže ni nihče pomislil na to, da se bo posadka tako odločno uprla sodelovanju, radi česar tudi zadeva v pogodbi ni specijalno regulirana.

Dejstvo, da se posadka, ki je hladnokrvno prenašala vse napore dolgotrajnega jadrnanja čez Sibirijo, Pacifik, ameriško celino in Atlantik, brani polarnega poleta, je dovolj značilno. Svoj zrakoplov pozna prav dobro in je mnenja, da se Nobilova polarna avantura ne sme ponoviti.

Posadka »LZ 127« je službeno izjavila, da bo sodelovala pri ekspediciji na Severni tečaj šele takrat, ko bo v velikem hangarju v Friedrichshafnu zgrajen nov zrakoplov »LZ 128«. Takrat bo riziko manjši. Vendar pa neraziskane elementarne polarne sile lahko preprečijo drzno podjetje in razbijejo zrakoplov. In četudi si raziskovalci rešijo golo življenje — se vprašujejo trezni Nemci? Nemška zrakoplovna industrija bo morala pričeti znova in eksistenca celokupne posadke bo ogrožena za daljšo dobo.

Dvomi, ki jih je slišati v zvezi z najnovejšo polarno ekspedicijo, niso nikaka strahopetnost, temveč povsem upravičena opreznost in previdnost, kajti »Grof Zeppelin« ni nikakor konstruiran za polarne polete. Dr. Eckener pri gradnji tudi ni imel nikakih posebnih iluzij, kar je moral vladi, ki mu je naklonila subvencijo, obljubiti. Glavna naloga je bila konstruirati zrakoplov, ki bo sposoben za potniški promet, kar je tudi dokazal s poletom okoli sveta. Pri gradnji se ni nihče oziral na ostrost arktične klime, sedaj pa bi raziskovalci hoteli, da udele-

ženci prebijejo dva meseca v prostorih, ki so zgrajeni iz takega lesa, ki je prekrit s tankimi tapetami! Problematično je tudi vprašanje, ali se prostori posadke sploh lahko toliko izolirajo, da bise izplačalo kurjenje. Električne peči se niso obnesle, ker je gorkota sproti uhajala radi močnega prepriha.

Važno je tudi vprašanje, kam namerava organizatorji zložiti ogromne količine materiala, ki je potreben za raziskovanje polarnih pokrajin. Nansen vendar namerava nositi s seboj sani, čolne in aeroplane... Najvažnejše pa je dejstvo, da konstrukcija »Grofa Zeppelina« ne bi vzdržala dalj časa na trdih tleh, zlasti ne pod tako neugodnimi meteorološkimi razmerami, kakršne vladajo v arktičnih predelih. Odbijači, ki ščitijo zrakoplov pred udarci ob tla, so prešibki. Znano pa je, kako zrakoplov občutljiv in da je imel neprimerno pri odhodu iz Tokija. Zrakoplov bi se moral zavarovati s posebnimi napravami, ki bi se lahko v najneugodnejšem primeru tudi polomile, samo da bi ostale gondole nepoškodovane. Razen tega bi se moralo tudi pripraviti Zeppelinovo opno, da se nanj ne bi prijemal led.

O tem, da bi bila Nansenova ekspedicija spomladi leta 1930. zanesljiveje opremljena in pripravljena, kakor pa je bila Nobilova, ni nikakega dvoma. Že sam »Grof Zeppelin« je daleko boljši in sigurnejši od bivše »Italije«. Kljub Nansenovemu optimizmu, ki želi med drugim ugotoviti tudi možnost zračnega prometa čez Severni tečaj, izražajo mnogi strokovnjaki dvom nad zanesljivostjo takega poleta in so mnenja, da bi ekspedicija lahko končala usodno.

Po najnovejših vesteh iz Friedrichshafna so se pred dnevi ponovno vršila pogajanja med dr. Eckenerjem in njegovo posadko. Moštvo pa je odločno zagovarjalo svoje stališče, da ne riskira polet na Severni tečaj. Zeppelinwerke pa se že resno bavijo z mislijo, da bi za polet na Severni tečaj izvežbale specijalno posadko. Toda tudi zoper to idejo je slišati mnogo ugovorov, češ, da bi ravno mlada posadka lahko postala vzrok katastrofi.

Bodočnost bo celokupnemu razvoju in napredku vseh tehničnih pridobitev v znatni meri pripomogla. Mnogi neznani pojavi bodo razjasnjeni. Toda, čeprav bo človeška misel vedno hitreje brzela krog zemeljske oble, je vprašanje večjega zadovoljstva človeštva še vedno odprto. Človek ni bil zadovoljen niti v duplinah kamenite dobe, niti v palačah sodobnega razkošja. Edina in večna želja je napredek, ki ne bo nikdar v toliki meri dosežen, da bi utegnil zadovoljiti in osrečiti vse človeštvo.

Louska tekma o Ptuj

Klub ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani je s sodelovanem sekcije v Mariboru in podružnice Slov. lovskega društva v Ptuj priredil dne 13. t. m. v lovišču g. dr. Salamuna na Bregu pri Ptuj jesensko poljsko tekmo, čije izid je pokazal zopet razveseljav napredek, tako glede vzreje lovske psov, kakor tudi glede doseženih uspehov voditeljev. Udeleženci so se v soboto zvečer zbrali v hotelu Osterberger in so pri tej priliki zlasti ptujski lovci pokazali za prireditev z mnogobrojno udeležbo veliko zanimanja. Predsednik kluba ljubiteljev ptičarjev g. Urbanec iz Ljubljane je v lepem nagovoru pozdravil udeležence, se zahvalil g. dr. Salamunu za prepustitev svojega lovišča, na katero je, kakor smo se na dan tekme prepričali, lahko ponosen. G. ravnatelj dr. Lohar je, kot vodja rodovniške knjige obširno obrazložil pomen vzreje čistokrvnih lovske psov, kakor namen tekme. V nedeljo pred tekmo se je vršila smotra prijavljenih psov. Iz nižje navedenih ocen je razvidno, da so vsi k tekmi prijavljeni psi ne le odgovarjali predpisanim znakom pasem, temveč je bila ocenjena »Doris - Krška« celo odlično in »Besi - Zaa« prav dobro. Kot ocenjevalci pri smotri in sodniki prtekmi so fungirali gg.: predsednik Urbanec, ravnatelj dr. Lokar in sodniški pripravnik inženjer Weinberger, dočim je vodstvo tekme bilo poverjeno dr. Salamunu.

Številni venec lovcev je z zanimanjem sledil delu tekmovalcev. Oficijsko poročilo o tekmi izda odbor sodnikov v društvenem glasilu »Lovec« in ni namen tega poročila, posegati v strokovnjaško poročilo sodnikov, vsled česar navajamo uspehe posameznih psov brez vsakega komentarja. K tekmi je bilo prijavljenih 10 psov. »Blitz-Noriški« radi bolezni ni mogel teklovati.

Pri preizkušnji so bili priznani sledeči uspehi:

- I. a »Doris-Krška« lastnik in sodnik Walter Scheibl, Ptuj. Ocena: odlično.
 - I. b »Boj-Krški« lastnik in vodnik Dragotin Klobočar, Maribor. Ocena: dobro.
 - III. a »Besi - Laa«, lastnik in vodnik Anton Schuster, Ljubljana. Ocena: prav dobro.
 - III. b »Boj II - Dravski« lastnik ravnatelj Franc Pišek, vodnik Miha Korošec. Ocena: dobro.
 - III. c »Freya - Robenhorst« lastnik Ivan Pirih, Ptuj, vodnik Josip Vauda, Ptuj. Ocena: prav dobro.
 - III. d »Pik - Krški« lastnik dr. Josip Pučnik, Slov. Bistrica, vodnik Miha Korošec. Ocena: dobro.
 - III. e »Grai - aleishofen«, lastnik in vodnik A. Scheuchenbauer, Ptuj. Ocena: dobro.
- Po veljavnih določilih za presojo učinitev nista dosegli zadostnih točk: »Bistra-Dravska« lastnik Dragotin Klobočar. Ocena: dobro in »Uli-Mitravs« lastnik Rudolf Molitor, Ptuj. Ocena: dobro.

Le eno kozo...

Neki zdraviliški gost je fotografiral kozo svoje gospodinje. Ravno tedaj je prišla mimo domača hčerka, ki je gosta vprašala, ali ne bi morda hotel fotografirati njo skupno s kozo.

»Ne«, je odgovoril gost, »hočem imeti na sliki samo — eno kozo.«

33 narodnosti v Varšavi.

V Varšavi živi veliko število tujcev. Statistični urad je ugotovil, da se je tekom zadnjih let nastanilo v prestolici 33 narodnosti. Najštevilnejši so Nemci, Francozi, Avstrijci in predstavniki narodov iz baltičskih držav. Samo po štiri predstavnike pa imajo Turčija, Brazilija in Japonska.

Sport

Nedeljske sportne prireditve.

Ob 10. igrišče Rapid: prijateljska tekma mladine Rapid:Železničar.

Ob 10.30 igrišče Železničar: mednarodna rokometna tekma Graški Sportklub - SK Železničar.

Ob 13.30 pokalna tekma mladine Maribor-Rapid, igrišče Rapida.

Ob 14. Start med klubske dirke kolesarskega društva Peruna pri Grozdu.

Ob 14. igrišče Železničar: Old boy Rapid - Železničar.

Ob 15. Revanžna tekma Maribor - Rapid.

ISSK Maribor : SK Rapid.

Jutri popoldne odigrata vodilna domača kluba prijateljsko tekmo na igrišču SK Rapida ob 15. Prireditve je smatrati za reprizo najostrejšega in najzanimivejšega srečanja najodličnejših domačih protivnikov. Sodil bo g. Nemec.

Mednarodna rokometna tekma.

Rokomet je pri nas sicer najmlajši sport, vendar pridobiva stalno na simpatiziranjih, SK Železničarju in SK Rapidu je pripisati, da se je pričelo tudi pri nas gojiti rokomet, ki je dokaj zanimiva igra. Jutri pa ima SK Železničar v gostih prvorazrednega protivnika Sportklub iz Gradca, ki razpolaga z izborno vigranim moštvo. Štirje igralci so celo sodelovali med avstrijskimi internacionalci, dočim je moštvo Železničarja še začetniško, vendar ima že dokaj dobrih moči v svoji sredi. Tekma se bo vršila ob pol 11. predpoldne na igrišču SK Železničarja.

VARCEVATI?

a vedno z premislekom znano je: najboljšje blago je vedno najceneje.

Vedno večji razmah

KARO čevljev

za jesen in zimo

je brez besed najboljšje dokazilo za to. Samo ena poskušnja Vas naredi za stalnega odjemalca.

ISSK Maribor — nogometni odsek.

Mladina Maribora, ki nastopi v pokalni tekmi proti Rapidu, se ima na igrišču kazati z legitimacijami, iz katerih je razvidna starost posameznika. — Prvo moštvo nastopi v sledeči postavi: Koren II, Koren I, Pliberšek, Konič, Kirbiš, Hreščak I, Starc, Hreščak II, Bertonec, Najžar in Priberšek.

Sokolstvo

Bratje in sestre!

Udeležite se sestanka v vojašnici Kralja Petra! Zbirališče ob 10. dop. pred vojašnico. Pomagajte snovati Sokolsko društvo Maribor I.

Novo sredstvo za pobijanje pijančevanja

Predsednik pariške policije se je odločil, da se bo v borbi proti pijančevanju posluževala policija sedaj čisto novega sredstva, ki se je deloma že pokazalo kot izredno uspešno. Ukazal je namreč svojim podrejenim organom, naj vsakega človeka, ki bi ga zalotili na javnih krajih pijanega, takoj filmajo. Ti filmi pa naj se potem kažejo na vseh prometnih silih točkah. Lahko si vsakdo predstavljajo, kako čudno mora biti pri srcu vsakemu, kdor opazi sebe pijanega na filmu. Kakor zatrjuje pariška policija, se je izkazalo to sredstvo dosedaj še kot najbolj uspešno za pobijanje pijančevanja.

Sporazumevanje s sosednimi planeti

MARKONI O PRIČAKOVANJH NA POLJU RADIA. POGOVOR Z MAR-SOM, ROBOT, GLEDANJE V DALJAVO IN DRUGE SANJE.

Hrepenenje človeštva po novih čudeših in novih senzacijah je nenasitno. Od tod izvirajo tudi najrazličnejša ugibanja o možnostih, ki jim bo v prihodnosti zadostila brezžična telegrafija. Zatrjuje se, da bomo kmalu dobili letala brez pilotov, to se pravi stroje, ki jih bo vodil človek z nevidnimi žarki. Mnogo je tudi slišati o brezžičnem prometu med našo zemljo in ostalimi planeti. Tudi robot, stroj-človek, ki bo nadomestil živo bitje, bo uredničen na podlagi uporabe radia.

Sloviti izumitelj Marconi je o navedenih pričakovanih objavil zanimiv članek, čegar vsebino prinašamo v naslednjih odstavkih:

Robot je po mnenju Marconija prav za nimiva igračka, ki ne more služiti koristno. Stroj ne more postati živo bitje. Stroj, ki delajo za nas, že itak imamo; čemu torej stroj, ki bi naj imel obliko človeškega telesa.

Glede sporazumevanja s planeti pa prvi izumitelj, da stremi zgolj za dosegljivimi cilji. Ko se je posrečil njegov prvi brezžični poizkus pred 32. leti, je bil prepričan, da bosta radiotelegrafija in telefonija zavzela veliko večji razmah, kakor ga zaznamujeta doslej, čeprav se žrtvuje toliko uma in toliko sredstev za čim večjo popolnost.

Ljudje, ki nimajo praktičnih izkušenj, so mnenja, da se v brezžičnem svetu vse odigrava brez vsakršnega odpora. Toda strokovnjaki so nasprotnega prepričanja.

Radio je v neprestanem boju z atmosferskimi pogoji. Slehernega dne je stavljen pred nove uganke, ki jih ni mogoče razrešiti preko noči. Dokler bo poznanje etra tako skromno, kakor je danes, ni niti misliti na skorajšnje medplanetarno sporazumevanje.

Valovi za upravljanje mehanizmov na daljavo so mnogo zanimivejše poglavje. Tudi Markoni se bavi s tem vprašanjem. Praktični pomen uporabe valov za upravljanje je sila prostran. Predvsem se bo z novimi izumi na tem polju prištedilo na uporabi energije in na izdatkih. Valovi radia se razkrope v vse smeri, tako da gre znaten del v izgubo in jih lahko sprejme le postaja, kateri so namenjeni. Torej se bo za zaupna politična sporočila lahko uporabljalo tudi valove za upravljanje. Prvi poizkus je Marconiju uspel leta 1923. med Londonom in Avstralijo. Njegovo mnenje je, da bi se poizkusi s temi valovi bolje obnesli, kakor pa brezžični. Vsekakor bo naloga bodočnosti, da vsa brezžična sredstva poceni, tako da bodo postala priprosto posredovalno sredstvo, kakor je danes na primer pošta.

Televizija ali gledanje v daljavo je praktično povsem mogoča. Tudi ta zagonetka bo ugodno rešena. Marconi je prepričan, da televizija ne bo pomenila konec filma. Rezmerje med njima bo ostalo približno slično, kakor je danes med radiom in gramofonom. Nove iznajdbe torej ne ogrožajo pridobitev sodobnosti.

Senzacija Anglije

Že več kot teden dni drži vso angleško javnost v veliki napetosti proces, čegar razvoj je dosedaj poln silno dramatičnih prizorov. Dne 22. julija so našli v Readingu prodajalca tobaka Alfreda Oliverja v njegovem lokalu nezvestnega. Njegova žena je bila tedaj na izprehodu s psom. Ko se je vrnila domov, je našla moža težko ranjenega in vsega v krvi na tleh. Že čez 24 ur je umrl v bolnici. Oliver je bil znan kot človek, ki ni imel sovražnikov in tudi nikdar ni bil v stikih s sumljivimi elementi; bil je pobožen in ni imel niti finančnih niti drugih skrbi. Poizvedbe policije so uspele tako daleč, da se je mogla pričeti razprava pred sodiščem.

Toda že prvi dan je prišlo med zasliševanjem priči do senzacionalnega preobrata. Kot priča je bil zaslišan tudi mesar Loxton, ki je zatrjeval, da je kritičnega dne videl pred umorjenčevim trgovino človeka, ki se je sumljivo obnašal. »Da sem postal na tega tujca posebno pozoren,« je izjavil, »je bil razlog v tem, ker je stopil tudi na prag moje mesarije in vprašal, ali bi mogel dobiti par kilogramov telečjega mesa. Toda, še predno sem mu mogel odgovoriti, je že odšel.« Priča je nato opisal dotičnika, nakar ga je predsednik vprašal, ali se morda nahaja dotični človek v razpravni dvorani. Mesar je pogledal naokrog, potrdil vpra-

šanje in pokazal potem na enega od navzočih v občinstvu. Opozorjen na prisego, se je zarotil, da je izključeno, da bi se motil. Mož, ki je vsled pričevanja mesarja Loxtona osumljen težkega zločina, je Filip Drew, ameriški igralec, ki se je že pred leti preselil v Anglijo.

Drugi dan razprave se je zgledala priča Alice James, ki je navedla, da je videla na pragu Oliverjeve trgovine človeka, ki si je na obrazu brisal krvave sledove. Tudi njo je vprašal sodnik, ali bo mogla dotičnika spoznati. In res je takoj pokazala na Drewa, ki je bil takoj po pričevanju mesarja Loxtona aretiran ter vzklila: »Ta-le je in nihče drugi!« Toda Drew, ki je bil za časa umora zaposlen v gledališču v Readingu, trdovratno zanika, da bi bil sploh v kaki zvezi z umorom Oliverja.

Cela vrsta priči se je od tedaj priglasila, ki skušajo Drewa obremeniti, oziroma dokazati njegovo nedolžnost. Ni čuda torej, da vsa angleška javnost z največjo napetostjo pričakuje izid tega procesa.

Težka sleparija radi bogate dedščine

Bolgarski inženjer Vodeničarov iz Sofije se je v Varni strastno zaljubil v neko deklico. Ko se je moral zopet vrniti v

Sofijo, ji je predlagal, da naj gre z njim. Toda ona je to odločno odklonila, češ, da ne gre poprej z njim v Sofijo, dokler se ne poroči. Končno pa se je le dala prepovoriti. Kmalu nato je začutila, da je v blagoslovljenem stanju. Pritiskala je na svojega ženina, naj jo poroči, a brez uspeha. Pri porodu je potem umrla. Ko je Vodeničarov po njeni smrti pregledoval njene listine, je ugotovil, da je njegova pokojna ljubica podedovala po nekem sorodniku iz Amerike veliko premoženje, ki je imelo po njeni smrti pripasti njenemu otroku, ki je ostal pri življenju. Vodeničarov je šele sedaj uvidel, kakšno napako je napravil, da se ni poročil z dekletom, ker bi tako prišel sedaj do velikega premoženja. Da pa ga vendar ne bi izgubil, se je obrnil na nekega svojega znanca v Varni za nasvet. Ta ga je poslal k nekemu svečeniku, sicer svojemu dobremu prijatelju, ki je privolil v to, da izda Vodeničarovo listino o poroki, ki jo je datiral teden dni pred smrtjo pokojnice. Vodeničarov je bil prepričan, da mu bo s pomočjo tega dokumenta sedaj mogoče priti do bogate dedščine. Toda, med tem je zvedela za mistifikacijo policija, ki je aretirala njega in dotičnega duhovnika ter oba izročila sodišču, dedščina pa je bila priznana otroku nesrečne nezakonske matere.

Narodnost poročenih žensk

Do približno pred 10. leti so bile žene v vseh državah prisiljene, da so z ženitvijo prevzele narodnost svojega moža. Še l. 1918 so bile nekatere države v Južni Ameriki, kakor: Čile, Uruguay in Brazilija edine, ki so priznavale ženam pravico, da so same odločile, ali sprejmejo narodnost svojega moža ali pa obdrže svojo. Tem državam so potem sledile razne druge države in sicer najprej Zedinjene države, potem Rusija, kasneje pa še druge. Tako n. pr. se more danes v Belgiji žena po šestih mesecih zakona odločiti, ali prevzame narodnost svojega moža, na Estonskem že po dveh tednih. V Avstriji, na Bolgarskem, Rumuniji, v Franciji, Italiji, na Portugalskem, Kitajskem, v Siamu in Mehiki obdrži žena svojo narodnost, ako je ne sili mož, da sprejme njegovo. Na Švedskem sprejme žena narodnost svojega moža samo tedaj, ako živi v njegovi državi. Istotako tudi Norvežanke in Danke izgube svojo narodnost, ako se izselijo iz svoje domovine.

Pri nas je rešeno to vprašanje z zakonom z dne 21. septembra 1928, paragraf 29, ki pravi, da more žena obdržati svojo narodnost, ako zahteva to pred zakonom. Ako tega ni storila, pa more po moževi smrti ali po ločitvi zopet prevzeti svojo narodnost.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk

196

»Ali si sam?«

»Sam, kakor lahko vidi vaša velemožnost.«

Bembo je pogledal okrog sebe. Krepko je zasopel in se nato zopet ozrl na pastirja, a njegov pogled je bil zdaj že bolj pomirjen in manj strašen kakor prej.

»Videl sem velemožnega gospoda,« je povzel pastir, »in sem mislil, da so ranjeni; zato sem se približal in jim vli v usta požirek iz svoje čutare.«

Bembo je pobrskal po svojem usnjatem pasu in pomolel začudenemu pastirju rumen cekin!

»Vzeml.«

»Oh, gospod velemožni... toliko ne zaslužim niti, če delam pol leta... še v celem letu ne...«

»Vzemi, toda z enim pogojem. Ako pridejo kaki ljudje tod mimo in te poprašajo, ali je šel kdo čez hribe, jim porečeš, da nisi videl nikogar.«

»Da, velemožni gospod,« je odgovoril pastir in spravil zlati dublon.

»Ali si me razumel?«

»Da, ekselencia, toda plačati bi me za to ne bilo treba; mi gorski pastirji nimamo navade izdajati bečuncev.«

Bembo je pogledal kozarju globoko v oči in povesil glavo. Zamislil se je.

Nato je povzel:

»Kje sem zdaj?... Daleč od Firenzuole?«

»Daleč? Mislim da. Firenzuola leži na oni strani Apenin. Tu ste na južni strani blizu Borga.«

»Borga?«

»Da, Borgo pri Florenci.«

Bembo je vztrepetal od radosti. Prekoračil je bil

Apenin in je bil zdaj na poti proti Florenci, to se pravi, takorekoč na ravni cesti v Rim, na cesti v zaželjeno, varno zavetišče!

»Kod pridem v Borgo?« je vprašal.

»Vaša velemožnost naj spleza iz te globeli tja gor k onile skali, ki jo zlate solnčni žarki, je dejal kozar z instinktivno poezijo in vlnudnostjo hribovcev, in naj gre nato po stezi navzgor proti koči, ki visi na strmini; tista steza vodi na cesto, ki se spušča navzdol proti Borgu. Če pa gospod žele, jih lahko spremim.«

Ne, ne. Z Bogom postir, in spomni se, kaj sem ti rekel.«

Pastir je ponosno iztegnil roko, napol kakor k prisegi, napol, da pokaže Bembo smer, v kateri mu je treba hoditi.

Bembo je začel plezati iz globeli; našel je naznačeno mu stezo, dospel na cesto in prišel popoldne v Borgo.

Tam si je kupil drugega konja in zdirjal po cesti v Florenci, kamor je dospel ponoči.

Odhajaje iz Florence, se je začel Bembo čutiti pomirjenega. Njegovi dnevi pohodi so bili kratki; ceste so postajale čimdalje bolj obljudene; jezdec in pošne kočije so ga srečavale neprenehoma; vse to je rodilo živahno gibanje, ki mu je preganjalo njegove temne misli.

Ko je prejahal Sieno in dospel na breg Bračianskega jezera, je zadobil trdno, popolno prepričanje, da je otet.

Popoldne je bil že na Rimski ravnini, širokem, suhem polju, ki je poleti vse ožgano od solnca, pozimi pa sila močvirno. Kakor daleč so segli Bembovi pogledi, povsod je videl zgolj nerodovito ravan, kjer se je samo tuintam majalo šibko bodičevje v dihu severnih vetrov.

Tisti dan je dospel do krčme, ki je ležala jedva par

milj od Rima in se je imenovala gostilna »Pri vilah« — zato, ker se je cesta na tistem kraju cepila vilasto na dvoje.

Bembo je sklenil ostati par ur tukaj, tako da pride v Rim šele ponoči.

Krčmar »Pri vilah« je zagotovil njegovo ekselencio, da bo popolno nemotena v njegovi krčmi in da ji hoče pripraviti večerjo, ki se je bo spominjal še dolgo časa.

Kardinal je sedel zatorej h kaminu, ki je grel obednico.

Razkošna večerja, ki jo je obljubil krčmar, je prišla na mizo v obliki omlete, režnja paštete in jetičnega piščanca, vse to zalito s kislim, slabim vincem, o katerem je gostilničar trdil, da je pristen Kianti najfinejše kakovosti.

Bralec ve, da je bil Bembo dobrojedec.

Kljub temu se ni niti namrdnil in je plačal, ne da bi štel denar; v zahvalo je pri krčmarju takoj avansiral od ekselence za kneževsko svetlost.

»Vraga,« je premišljal kardinal, »ali me je prišla blaznost v tisti krčmi tam v Firenzuoli? Zdej, ko sem hladne krvi — ali bi mogel priseči, da je bil Roland Kandiano? Hm, tisti trenotek se mi je zdelo v resnici, kakor da ga poznam.«

Ob tem spominu je stresla Bemba ledena groza.

»A vendar,« je povzel sam pri sebi, »kakšen videz govori za to, da me je Kandiano preganjal do Firenzuole in je izgubil tam mojo sled? Ali sem videl v vseh osmih dnevih popotovanja, ki jih imam za seboj, le najmanjšo stvar, ki bi me morala vznemirjati? Ničesar nisem videl! Ne, varala me je moja blazna groza! Ne, ne, to ni bil Kandiano! Norec sem bil, da sem se tisto strašno noč tako po neumnem pač stokrat izpostavil nevarnosti, da si starem kosti v bogve katerem padu.«

MALI OGLASI

Zanesljive nasvete

radi poklica, gospodarstva, zdravja, prehrane, zakona, ženitve, sploh važnih življenskih vprašanj, daje posvetovalnica »Marstan«, Koroška cesta 10. Preskrbi tudi razna naročila, prepise, sestavo oglasov itd. Mala odškodnina. 2677

Najemnikom

vpisanim pri edino obl. konces. stanovanjski posredovalnici, »Marstan« na razpolago: tri- dvosobna stanovanja in soba s štedilnikom. 2678

Stanovanje najugodnejše oddaste, nadlegovanja, stroške si prihranite ako prijavite (brezplačno) stanovanje, sobe edino oblastni konces. posredovalnici »Marstan«, Koroška cesta 10. Dnevno velika izbira najemnikov. 2676

Pisarniška moč

z večletno prakso išče zaposlenja. Ponudbe na upravo pod »Nastop takoj«. 2679

Stanovanje soba in kuhinja

je takoj odda. Dušanova ulica 12. 2652

Prazno, solnčno sobo

oddam takoj mirni stranki. Vrbanova ulica 61 pritličje. 2654

HUMANIK

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 17

CELJE, ALEKSANDROVA C. 1

PTUJ, SLOVENSKI TRG „PETOVIA“

2647

Izboren vinski mošt

iz lastnih vinogradov, kakor tudi staro domače vino á liter 12 Din se toči v Vinskem hramu, Vetrinjska ul. 2. Istotam jutri mesene, jeterne in krvnate klobase. 2674

Več mladih deklet,

katere so bile zaposlene že v kartonažni stroki, kakor tudi pridnega mladeniča sprejme Fotokompanija, Gregorčičeva ulica 12, klet. 2672

Praktikantinja

za veliko trgovsko podjetje iz boljše hiše dobi takoj nameščenje v pisarni. Oferti pod »Stalna služba« na upravo lista. 2669

Kratek glasovir

radi selitve prodam zelo poceni. Prešernova ulica 34 II. 2668

Sprejemem dva dljaka

na hrano in stanovanje, tik šol. Soba solnčna, hrana dobra. Naslov v upravi lista. 2675

Prazno stanovanje

2 sobi in kuhinja s pritlikinami in 1 lokal se odda v najem. Ponudbe pod »November« na upravo lista. 2684

Simons-ov kruh Graham-ov kruh,

specijaliteta (zvezdnat kruh) dobite v pekani Hartinger in drug, Maribor, Aleksandrova cesta 29. 2664

Tovarniška zaloga perila in volnenih pletenin

2665

zato pri največji izbiri izredno nizke cene.

Samoveznice

čepice

klobuki l. t. d.

JOS. KARNIČNIK, Maribor, Glavni trg 11.

Stanovanje, sobo in kuhinjo

oddam s 1. novembrom proti polletnemu plačilu najemnine v naprej. Naslov v upravi lista. 2689

Najvišje cene

plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Ilger-ja stn. Maribor. Gosposka ulica 15. 1548

Dajte avtomobile,

motorje in kolesa strokovnjaku v po-pravilo. Vozili bode te potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. Brata Komel, mehanična delavnica, Aleksandrova c. 169. 848

Sobo in črkostikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Fotografiram vse!

Portreti, brzosliske, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne naprave. Novo urejen fotoatelj. Fotomeyer, Gosposka 39. 2286

Krasne pletene obleke

v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 2319

Prodaja in popravila ur

z garancijo po nizki ceni pri Jakobu Mulavec, Kralja Petra trg 1 (pri drž. mostu). 2643

Mizarstvo Anton Marušič,

Pristaniška ulica (vojal Pristan) se priporoča cenjenemu občinstvu za vsakršna v to svrhu spadajoča dela od najenostavnejše do najfinejše vrste. (Renoviranje starega pohištva). Cene zmerne, solidna in točna postrežba. 2643

Stanovanje, kuhinja, soba

in pritlikline oddam. Stritarjeva ulica 35, Maribor. 2680

Oddam takoj stanovanje,

dve sobi, kuhinja in shramba, Viktor Permova ulica št. 11. Cena po dogovoru. Kodrič. 2682

Naznanjam slavnemu občinstvu,

da imam pristno dalmatinsko novo vino liter Din 10.— čez ulico Din 9. Naj se vsak prepriča, ker mu ne bode žal. Za obilen obisk se priporoča, Hinko Koslč, Vetrinjska ul. 24. 2661

Stanovanje,

dve lepi sobi, kuhinja, shramba itd. v novi hiši, tik kolodvora, Orehova vas, se odda v najem s 1. novembrom. 2640

Veliko zračno

lepo meblirano sobo, solnčna stran (pripravno za dva gospoda) oddam takoj. Naslov pove uprava »Večernika«. 2642

Sadlevec,

prvovrstni sladki iz zlatih parmen, prodaja v vsaki množini. Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, Miklošičeva ulica 2. 2634

ZEISS PUNKTAL

Diplomirani optik z državnim izpitom

PETELN

MARIBOR, GOSPOSKA 5

Za hladne dneve toplo perilo

Trikot perilo

Oblekce za otroke

Reform hlače

Nogavice in rokavice

Moderni volneni telovniki

Jopiči in puloveri

Največja izbira. Cene nizke 2650

C. BÜDEFELDT
Maribor, Gosposka ul. 4-6

Radi

inventure, zelo znižane cene!

Galanterija, igračke, drobnarija, hišne in kuhinjske potrebščine, nahrbtniki, košarice za na trg, ročna dela in otroški vrtec. Vse vrste ščetk za glavo, obleke in čevlje, ščetke za zobe od Din 1-50 naprej. Vse vrste čipk in vezenin. En karton šolske pavole bele Din 21.—, karton šolske pavole rjave in črne Din 25.—, 6 parov moških nogavic Din 39.—, 6 parov damskih nogavic Din 39.—, 6 žebnih robcev Din 14-18.—, 6 ovratnikov, trde ali kaučuk Din 18.—, perilni trak, bel ali barvani m Din 1.— itd. Prepričajte se sami in ostali bode te sigurno stalen odjemalec. Se priporoča

Josip Mlinarič
Maribor, Glavni trg 17

Solske potrebščine, otroške nahrbtnike, aktovke, galanterijo, drobnarijo, parfumerijo, pletenine, nogavice itd. na debelo in na drobno priporoča

DRAGO ROSINA, Maribor

Vetrinjska ulica 26

Vsak poznavalec vin trdi

da Šibeniško vino ni dobro, zato točim jaz priznalo dalmatinsko novo črno vino iz okolice Splita a 10.— Din liter. Pri prevzemu 5 litrov po 8.— Din 2685

v gostilni „EVROPA“

Maribor, Aleksandrova cesta 45.

Izvrsten nov sladki MUŠKATELEC

v gostilni **BALKAN**, Linhartova ulica 13.

V nedeljo, dne 20. oktobra 1929

odnjak (proleg), pojedina jeternih, pečenih in kranjskih klobas,

kakor tudi pečenih puranov, gosk, pečenih in ocvrtih piščancev. Tudi z domačimi močnatimi jedili je dobro preskrbljeno. — Za obilen obisk se priporoča

2688

gostilničarka „Balkana“.

Cenj. občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril

krojaško delavnico v Mariboru
Magdalenska ulica št. 33.

Izdela se bodo vsa v to stroko spadajoča dela po najnovejšem kroju in najnižji konkurenčni ceni. Prevzamem tudi uniforme in usnjate suknje v izdelavo. Postrežba točna, cena solidna. Jamči se za vsak komad.

Za obilen obisk se priporoča 2670

Viktor Avberšek, Maribor
Magdalenska ulica 33.

Zahvala.

Ko nam je umrla naša dobra

Anica Pirnat, roj. Lapajne

profesorjeva žena,

smo prejeli premnogo izrazov prijateljskega sočutja. Vsem dobrim srcem srčna hvala.

Maribor, 18. oktobra 1929.

Žalujoci ostali.

2667

Kožuhovinasti plašči

in **krzno** za obšive novo dospel. Krzno od Din 30.— naprej.

K. GRÄNITZ

krznar

Gosposka ulica št. 7

Dobro znano Sirkovo

kislo zelje

dobite od danes dnevno pri trdk

Ivan Sirk

Maribor, Glavni trg

Zahvala.

Žrtvi pretresljive avtomobilske nesreče na mariborskem mostu smo prepejali v torek, dne 15. oktobra v njun Kamnik, ki se je s svojimi prekrasnimi planinami tužno, a veličastno poslavljajal od prerano preminulih

Janeza in Josipine Cerkovnik

Zahvaljujemo se v teh tužnih dneh za vse tople izkaze sočutja občinstvu v Mariboru, preb. gosp. baronu Adamoviču v Mariboru, davčnim kolegom iz Maribora in Kamnika, županu mesta Kamnika g. Kratnerju, ki je globoko užaloščen rodbini z nasveti in dejanji bil v najpožrtivnejšo pomoč, nadalje zastopnikom vseh upravnih oblasti, orožništvu, zastopnikom barutane, posebej še našemu gosp. sreskemu poglavarju dr. Ogrinu, ki je obema nesrečnima žrtvama v spremstvu svojega velečenjenega uradništva izkazal poslednjo čast. Zelo so nas ganile tužne žalostinke, ki jih je zapelo pevsko društvo »Lira«, nadalje številna udeležba prečastite duhovščine mesta Maribora in Kamnika. Posebej se še zahvaljujemo prečastitemu kanoniku g. Ivanu Lavrenčiču, ki je ob številni asistenci opravil pretresljive pogrebne obrede. Vsem darovalcem vencev se iskreno zahvaljujemo. Obilo cvetja, ki je pokrivalo krsti obeh pokojnikov, nam je pričalo, da sta imela dosti iskrenih prijateljev.

Ponovno se za vse izraze iskrenega sočutja zahvaljuje žalujoca hčerka **Iza Cerkovnik** v svojem imenu in imenu rodbine **Grčar** v Kamniku in **Kregar**, Ljubljana.

Maribor, Kamnik, dne 20. oktobra 1929.

2661

DANES IN JUTRI

kakor tudi vsako **soboto** in **nedeljo** domače krvavice, jetrnice in **pečenice** dobite v **RESTAVRACIJI UNION (GOTZ).**

VLJUDNO VABI I. M. DOLNIČAR

Exportna hiša „LUNA“

Najcenejši nakup galanterije, vezenine, otroških igračk ter pletenine domačega izdelka

otročje nogavice od	Din 5.— naprej
damske nogavice od	Din 7.— naprej
moške nogavice (sokni) od	Din 6.— naprej
vezenine od	Din 1.— naprej
čipke od	Din 1.— naprej

Pleteni telovniki z rokavi, puloverji, cele obleke, perilo za dame in gospode, za novorojenčke opreme lastnega izdelka. — Čevlje za dom, čevlje za telovadbo, otroške čevlje in sandale. Nadalje nudim: kravate, samoveznice, svilene trake, gumbe, sploh vse potrebščine za šivilje in krojače po brezkonkurenčnih cenah. Torbice, nahrbtnike, škatle za peresnike, table itd. v veliki izbiri.

Dnevno sveže

kislo zelje

v znano dobri kvaliteti priporoča

M. Berdajs, Maribor, Trg Svobode

Za damske plašče

blago v veliki izbiri pri tvrdki

Franjo Majer, Maribor

BRITVICE

Gillette, Mem extra, Mem de Luxe, Mond extra, Timor in vse brivske potrebščine nudi najugodnejše galanterijsko trgovino

Drago Rosina
Vetrinjska ulica št. 26.

Spominjajte se CDM!

Barvnetli bolje!

Dobra svetloba varuje oči.

Uporablja
notranje matirane žarnice.

OSRAM

Povprašaj elektro-strokovnjaka.

Baterije

žepne svetilke, galanterijo, drob-
narje, pletenine, perilo, vrvarska
izdelke, motvoz itd.

na debelo in na drobno

DRAGO ROSINA, MARIBOR
Vetrinjska ulica 26. 2651

Angleško in dobro češko

sukno itd. za moške obleke in površnike nudi tvrdka

Franjo Majer, Maribor, Gl. trg

S. 5/29

Dražbeni oklic.

V konkurznem postopanju tvrdke Maks Durjava & Co., Maribor se vrši dne 8. novembra 1929, dopoldne ob pol 12 uri pri okrajnem sodišču v Mariboru, v sobi št. 27 dražba vinogradskega posestva vl. št. 24 d. o. Celestrina.

Vinogradsko posestvo leži blizu Maribora, občina Sv. Peter, tik ob novo urejeni okrajni cesti, 10 minut oddaljeno od šole in cerkve Sv. Petra. Posestvo ima južno, lepo in ugodno lego.

Gospodarska hiša št. 4 je zidana, z opeko krita in lepo in udobno opremljena.

Viničarija je tudi z opeko krita in imu obokovan hlev. Vinograd je deloma novo nasajen.

Izklicna cena za posestvo z bogato pritlikino in premočninami vred (krava, sodi, sadni mlin, gospodarsko orodje in drugi fundus instruktus itd.) znaša skupaj Din 136.419.80. Pod to ceno se ne prodaja.

Natančnejša pojasnila daja podpisani konkurzni upravitelj.

Dr. Oton Blanke, odvetnik v Mariboru
kot konkurzni upravitelj.

2656

TELEFUNKEN 40 Z ZVOČNIKOM

in nič drugega je popolna priprava, s katero slišite brez antene, brez spoja z zemljo in brez baterij vse evropske postaje. 2653

RADIO-STARTEL, MARIBOR, TRG SVOBODE 6
SPECIJALNO PODJETJE ZA RADIO-TEHNIKO.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja izraženega sožalja ob bridki izgubi naše iskrenoljubljene hčerke edinke

Ljudmilce Koren

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, g. dr. Mariniču, pevskega društva pekav, godbi Omladine in darovalcem prekrasnih vencev in šopkov.

Maribor, dne 19. oktobra 1929.

2660

Žalujoči ostali.

Modell od 320 do 500 Din

Najnovejši
jesenski
in
zimski
modeli

v velikanski izbiri in
cenejši kot
v Avstriji

Modeli od 650 do 1150 Din

Grand Magazin-Confection

I. Pregrad - Trgovski Dom - Maribor

KAJENJE JE STRUP!

Vsak se lahko igraje odvadi zdravju škodljivem kajenju, z našimi „EX“-tabletami. V 14 dnevih prestane tudi najstrastnejši kadilec kaditi, ako vzame „EX“-tablete dnevno trikrat. So popolnoma neškodljive. Omot Din 30.— in poština. Cela kura pet omotov Din 145.—, franko.

2407

Razpošilja po povzetju

„Aurora“ Sek. 19, Novisad, Željeznička 38.

I. marib. barvarna in kem. pralnica

Ludvik Zinthauer

Sprejemalnica: Glavni trg 17
Delavnice: Usnjarska ulica 21-23
Ustanovljeno: 1852 2426

Moški, ženske, stari, mladi!

Vam vsem je naša znana PLETARNA za to zimo pripravila veliko izbiro toplih pletenih 2388

Vse iz čiste volne in tako poceni, kakor še dosedaj nobeno leto. Zato pa predno te reči kupite, si oglejte to

VELIKO ZALOGO v pletarni **M. VEZJAK**
Maribor, Vetrinjska ulica 17

SENZACIJONELNA NOVOST!

2793

Valojoči lasje, kodri, česalnik z dvojnimi zobovjem. Ondolira brez pripomočkov kratke in dolge lase potom navadnega česanja. Neuničljiv. Neobhodno potreben za vsako damo. Cena komadu Din 35.—. Razpošilja ga po povzetju ali proti predplačilu gornjega zneska razpošiljalnica

A. ZORKO, MARIBOR, ALEKSANDROVA 14.

DNEVNO SVEZE KISLO ZELJE

prvovrstne kakovosti na drobno in debelo priporoča trgovina 2278

F. Fijavž, Maribor, Frankopanova 10

Mariborska lesna industrija

A. Domicelj

Koroška cesta štev. 46
Telefon 2160

Parna žaga in strojno mizarstvo

Izdeluje pohištvo, oprave trg. lokalov, stopnice, okna, vrata, ladijski pod, tople grede okvirje itd. Prevzame sploh vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela in popravila. — Košare za sadje.

Umetna sušilnica in parilnica

Ima v zalogi razne vrste lesa, deske, remeljne, letve, vezane plošče itd. — Mehka meterska drva, prostorni meter po Din 50.—, pri večjem odjemu po Din 45.— — Bukova cepana drva. **Postrežba solidna! Cene zmerne!** Kupuje po dnevnih cenah vse vrste okroglega lesa, predvsem smrekovega. 2250

»JDEAL« MARIBOR

Parna pralnica in kem. čistilnica

Centrala: Frankopanova 9
Podružnica: Vetrinjska 7
Pride in dostavi se na dom

Edison Bell Penkala d. d. Zagreb

Gramofoni in gramofonske plošče

znamke **Edison Bell Penkala,**
His Masters Voice
Columbia 2157

Tudi na dolgoročno odplačila na obroke!
Zahtevajte brezplačne cenike!

Samoprodaja:

Jos. Martinz
Maribor
Gosposka ulica 18

Kakor napovedujejo vremenski preroki bo zima letos še hujša kot lantska.

Dasiravno je vreme izvanredno toplo in ugodno je vendar **neobhodno potrebno**, da se že sedaj vsak zanima, kje si bo najugodnejše in naj cenejše nabavil

L. ORNIK KRZNO

kot obšivek za zimski plašč.

2522

Specijalna izbira tega predmeta je le pri tvrdki

L. ORNIK, MARIBOR. KOROŠKA 9

kjer si vsak lahko povsem neobvezno ogleda bogato zalogo.

V zalogi velika izbira trpežnih barhentov (Hämmerle) pralnega baržuna, šofa za plašče za dame in gospode i. t. d. v manufakturni trgovini 2431

ANTON MACUN
v Mariboru, Gosposka ulica 10.
Ogled brez kupne obveze.

Prevzem gostilne v Pekrah.

Podpisana vjudno naznanja cenjenemu občinstvu, da sva prevzela gostilno „Pod Pohorjem“ Otvoritev iste se bo vršila v nedeljo, dne 20. t. m. z veliko veselico, nastopom pevskega društva „Jadran“ in „Lira“. Točila se bodo izborna pekarska vina ter pristni sladki mošt po Din 12.— Preskrbljeno bo z domačimi kolinami, poticami in krapl. Pripravi prostori za razne prireditve. Se priporočata Josip in Ljilka Tomše. 2456

OBLASTNA HRANILNICA MARIBORSKE OBLASTI

Centrala: MARIBOR, Trg Svobode 3.

Podružnica: CELJE, Cankarjeva 11, nasproti pošte
(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje)

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije. — Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih obrestuje najugodnejše. — Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti jamči mariborska oblast z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Zato je zavod najvarnejši v celi oblasti. — Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice. 1818